

УДК 378.016:331.4]:37.015.3-057.875

Догойда В. – ст.гр.51м

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

РОЗВИТОК САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Науковий керівник: к.педагог.н., доцент Кравченко Л.В.

Dohoda V.

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

DEVELOPMENT OF STUDENTS' SELF-CONTROL IN THE PROCESS OF STUDYING OCCUPATIONAL SAFETY IN THE FIELD

Supervisor: L. Kravchenko

Ключові слова: самоконтроль, охорона праці в галузі

Keywords: Keywords: self-control, occupational safety in the field

В умовах реалізації скорочення аудиторного навантаження студентів закладів вищої освіти, а також об'єднання дисциплін «Охорона праці в галузі» і «Цивільний захист» проблемою є формування здатності студентів до самостійного контролю за ходом і наслідками своєї навчальної діяльності.

Проблему самоконтролю у процесі навчання досліджували психологи і педагоги, зокрема О.Афанасьєва, Ю.Бабанський, О.Лінда, Л.Охитінов, М.Скаткін, Б.Федоришин, А.Щукін, І.Яровий та інші.

Ю.Бабанський відзначає, що самоконтроль є головною ланкою навчального процесу, яка сприяє підвищенню активності тих, хто навчається [1]. За визначенням А.Щукіна, самоконтроль – це форма контролю, об'єктом якого є діяльність самого контролюючого суб'єкта, свідомо оцінка результатів власної навчальної діяльності і подальша (за необхідності) корекція для того, щоб отриманий результат відповідав тому, який потрібен [4].

Аналіз наукових публікацій вищезазначених науковців дозволяє виділити основні складники самоконтролю студентів: вміння об'єктивно аналізувати та оцінювати процес і наслідки своєї роботи; вміння виправляти свої помилки; знання критеріїв оцінювання результату роботи.

Науковці виділяють основні етапи і разом з тим форми організації роботи студентів при самоконтролі: фронтальний самоконтроль, в процесі якого здійснюється колективний аналіз виконаного завдання, з'ясовуються допущені помилки, їх причини і шляхи усунення; взаємний контроль, при якому студенти виступають незалежними експертами роботи своїх колег; індивідуальний самоконтроль, коли кожен студент самостійно перевіряє хід і результати своєї діяльності [2].

На сьогодні вчені дотримуються думки, що функціями самоконтролю є: перевірна, сутність якої полягає у порівнянні досягнутої мети з поставленою; діагностуюча, що здійснюється шляхом визначення причин та умов, які сприяють виникненню помилок; навчальна, яка спрямована на поглиблення, уточнення знань; виховна, яка пов'язана з формуванням позитивних особистісних якостей (самостійності, критичності, наполегливості); розвиваюча, що сприяє розвитку мислення, правильному самооцінюванню результатів навчальної діяльності, розвитку пізнавальних здібностей студентів [3].

Дисципліну «Охорона праці в галузі» вивчають студенти освітнього ступеня «магістр», які за попередні чотири-п'ять років свого навчання вже мають певний досвід самоконтролю. Але все ж таки на першому етапі організації цього процесу викладачу доцільно ознайомити студентів з переліком критеріїв оцінювання результату їх роботи та сформулювати здатність до їх використання в кожному окремому випадку. Тобто, першу роботу кожного студента має оцінити викладач. Він має чітко не лише проаналізувати результат роботи, аргументувати оцінку, але й створити атмосферу конструктивної критики і дружнього обговорення, та допомогти студентам подолати упереджене ставлення до відкритого висловлювання своєї думки. Досвід показує, що одного-двох занять вистачає для того, щоб студенти зрозуміли, в чому полягає процес оцінювання і основні його критерії.

Подальшим процесом розвитку самоконтролю студентів є перехід на взаємний контроль. Після виконання певного завдання студент представляє на розсуд одногрупників результат своєї роботи (презентація, реферат, проект) і кожен студент групи виставляє певний бал, обґрунтовуючи свою оцінку. Загальна оцінка виводиться із середнього значення усіх виставлених оцінок одногрупників.

Як показує досвід нашої роботи в даному напрямку, вже через два-три заняття у студентів формується здатність до другої фази самоконтролю.

Основним етапом, на нашу думку, є етап розвитку здатності студентів до самоконтролю на рівні об'єктивного оцінювання не лише чужих робіт, а й власної. Досягнення такого рівня означає, що в подальшому студенти зможуть успішно переходити від виконання одного завдання до іншого, використовуючи при цьому раціональні способи безпомилкової діяльності.

Для того, щоб процес розвитку самоконтролю студентів був ефективним науковці наголошують на дотриманні основних дидактичних вимог до його організації: систематичність використання; поступовість ускладнення прийомів самоконтролю; різноманітність прийомів самоконтролю. При цьому в основу освітнього процесу покладене усвідомлення кожним студентом мети вивчення навчального матеріалу, форм і методів навчальної діяльності, умов контролю і самоконтролю успішності процесу навчання і звітності про його результати, помітно збільшується ступінь самостійності і відповідальності студентів за результати своєї навчальної праці [3].

Підсумувавши вищесказане, можна стверджувати, що процес формування здатності у студентів до самоконтролю відбувається в кілька етапів і керуючий вплив викладача поступово змінюється на процес коригування і спостереження; цілеспрямоване формування у студентів здатності до самоконтролю є ефективним способом формування практичних умінь студентів при вивченні дисципліни «Охорона праці в галузі»; підвищення рівня умінь самоконтролю навчальної діяльності у студентів призведе до підвищення їх активності у навчальній діяльності, розвитку у них важливих особистісних якостей, тобто сприятиме розвитку та саморозвитку особистості.

Подальшою розвідкою може бути дослідження механізмів взаємоконтролю студентів під час навчальної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бабанський Ю. Педагогика. – М.: Просвещение, 1988. – 479 с.
2. Лында А. Методика формирования самоконтроля у учащихся в процессе учебных занятий. – М.: Знание, 1973. – 138 с.
3. Матвієнко Ю. Самоконтроль як складова розвитку особистості студента. – К.: Вісник НТУ «Київський політехнічний інститут», 2007. - №3. - Ч.1.
4. Шукин А. Лингводидактический энциклопедический словарь. – М.: Астрель, АСТ, Хранитель, 2007. – 746 с.